



Sygn. akt II KK 33/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący)

SSN Henryk Gradzik

SSN Zbigniew Puskarski (sprawozdawca)

Protokolant Anna Janczak

w sprawie H. P.

skazanego z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 15 lutego 2018 r.,

kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego
na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w P.

z dnia 16 maja 2001 r., sygn. akt II K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Rejonowemu w P. do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w P. wyrokiem z dnia 16 maja 2001 r., sygn. akt II K (...), uznał H. P. za winnego tego, że w okresie od 12 do 13 listopada 1998 r. w P., S., Ł., w Z., działając w warunkach ciągu przestępstw dokonał wyłudzenia pieniędzy w łącznej kwocie 5.501,50 zł w ten sposób, iż będąc posiadaczem rachunku oszczędnościowo - rozliczeniowego nr (...) prowadzonego przez IV Oddział Banku

(...) w P. wystawił i zrealizował sześć czeków bez pokrycia każdy po 1.000 zł, działając tym samym na szkodę IV Oddziału Banku (...) w P., przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się w ciągu 5 lat po odbyciu kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności wymierzonej za umyślne przestępstwo podobne, i kwalifikując to przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., na podstawie art. 286 § 1 k.k. wymierzył oskarżonemu karę roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności (treść wyroku nie w pełni uwzględnia, że przyjmując zaistnienie ciągu przestępstw, Sąd uznał, że sprawca dopuścił się więcej niż jednego przestępstwa).

Wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się w dniu 24 maja 2001 r.

Obecnie kasację na korzyść skazanego wniósł na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. Minister Sprawiedliwości – Prokurator Generalny. Zaskarżył wyrok w całości, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 366 § 1 k.p.k. polegające na niewyjaśnieniu wszystkich istotnych dla sprawy okoliczności dotyczących uprzedniej karalności H. P. na mocy wyroków Sądu Rejonowego w P. z dnia 24 marca 1997 r. w sprawie II K 14/97 oraz Sądu Rejonowego w B. z dnia 3 sierpnia 1998 r. w sprawie II K 687/97 i czasokresu odbywania przez oskarżonego orzeczonych na mocy tych wyroków kar pozbawienia wolności, skutkujące rażącym naruszeniem prawa materialnego, a mianowicie art. 64 § 1 k.k., poprzez niezasadne przyjęcie, iż oskarżony przypisanego mu występkowi dopuścił się w warunkach recydywy.

Podnosząc ten zarzut, Autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w P. do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Ministra Sprawiedliwości – Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna, co pozwoliło uwzględnić ją na posiedzeniu w trybie określonym w art. 535 § 5 k.p.k.

Wobec niesporządzenia uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie jest jasne, czym kierował się sąd orzekający uznając, w ślad za aktem oskarżenia, że H. P. przypisanego mu przestępstwa (w istocie przestępstw, wobec przyjęcia zaistnienia

ich ciągu) dopuścił się w warunkach określonych w art. 64 § 1 k.k. Można jednak założyć, że dzieląc kwalifikację prawną jego zachowań przyjętą przez prokuratora, sąd zgodził się z wywodem zawartym w uzasadnieniu aktu oskarżenia. Odnośnie do działania sprawcy w warunkach recydywy wskazano tam, że H. P. wyrokiem w sprawie III K 110/94 Sądu Okręgowego w P. m.in. za czyn z art. 205 § 1 d.k.k. został skazany na karę 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności, którą odbywał w okresie od 2 lutego 1994 r. do 28 czerwca 1995 r. Z dołączonej do akt sprawy kopii tego wyroku wynika, że został on wydany 17 lutego 1999 r. a uprawomocnił się 24 lutego 1999 r., że wymieniona kara została wymierzona jako kara łączna, obejmując 9 jednostkowych kar pozbawienia wolności, w tym orzeczonych za popełnionych w okresie od 12 grudnia 1991 r. do 15 marca 1993 r. 7 przestępstw przeciwko mieniu (art. 205 § 1 d.k.k., art. 201 d.k.k.), z których najniższa wynosiła 8 miesięcy, a najwyższa rok i 8 miesięcy oraz że na poczet kary łącznej pozbawienia wolności zaliczono oskarżonemu wspomniany okres od 2 lutego 1994 r. do 28 czerwca 1995 r., w którym był tymczasowo aresztowany. Słusznie jednak w kasacji wskazano, że powyższe skazanie nie powinno skutkować zastosowaniem w zaskarżonym wyroku wobec zachowań H. P. przepisu art. 64 § 1 k.k. Dotyczy on sytuacji, gdy sprawca skazany za przestępstwo umyślne na karę pozbawienia wolności popełnia w ciągu 5 lat po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary umyślne przestępstwo podobne do przestępstwa, za które był już skazany. Wynika z tego, że prawomocny wyrok skazujący musi poprzedzać kolejne przestępne zachowanie sprawcy (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2013 r., III KK 317/12, LEX nr 1294349), tymczasem wspomniany wyrok Sądu Okręgowego w P., III K 110/94, został wydany już po popełnieniu przez H. P. czynów, za które został skazany wyrokiem zaskarżonym kasacją. Inaczej mówiąc, w czasie, kiedy je popełnił, nie był skazany wyrokiem, który według prokuratora i zapewne sądu orzekającego miał skutkować zastosowaniem art. 64 § 1 k.k., wobec czego nie można też uznać, że czynów dopuścił się po odbyciu co najmniej 6 miesięcy kary pozbawienia wolności orzeczonej za podobne przestępstwo umyślne.

W kasacji poddano też analizie dane zawarte w dołączonej do akt sprawy informacji Centralnego Rejestru Skazanych ujawniającej inne jeszcze wyroki dotyczące H. P.. Stwierdzono, że wynika z niej, iż przed popełnieniem czynów, za

które został skazany przez Sąd Rejonowy w P. w sprawie II K (...), był on skazany wyrokami:

- Sądu Rejonowego w P. z dnia 24 marca 1997 r. sprawie II K 14/97, za czyn z art. 199 § 1 d.k.k. na karę dwóch lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat i grzywnę,

- Sądu Rejonowego w B. z dnia 3 sierpnia 1998 r. w sprawie II K 687/97, za czyn z art. 199 § 1 d.k.k. na karę roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat i grzywnę,

- Sądu Rejonowego w B. z dnia 28 października 1998 r. w sprawie II K 481/98, za czyn z art. 284 § 1 k.k. wyłącznie na karę grzywny.

W uzupełnieniu wypada wspomnieć, że w powyższej informacji CRS jest też wykazany (poz. 6) wyrok Sądu Rejonowego w Ł. z dnia 22 lipca 1998 r. w sprawie VI K 612/98, skazujący H. P. za czyn z art. 199 § 1 d.k.k. na karę roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 5 lat.

Dla ustalenia, czy działanie skazanego miało miejsce w warunkach recydywy, miarodajne były orzeczone w powyższych wyrokach kary pozbawienia wolności przy czym w pierwszej kolejności należało ustalić, czy zarządzono ich wykonanie. W praktyce odnosiło się to do kary orzeczonej pierwszym z wymienionych wyroków, jako że daty pozostałych wskazywały, że nawet w razie zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności, skazany, o ile nie był wcześniej przez określony czas aresztowany, nie odbyłby przed popełnieniem w listopadzie 1998 r. kolejnych przestępstw kary co najmniej 6 miesięcy pozbawienia wolności. Jak wskazano w kasacji, sąd orzekający zaniechał uzyskania odpisów tych wyroków oraz zebrania danych co do ewentualnego odbycia przez skazanego orzeczonych nimi kar. Z dołączonego do akt sprawy II K 30/10 już po wydaniu wyroku odpisów wyroku łącznego wydanego przez Sąd Rejonowy w W. w dniu 6 czerwca 2007 r., sygn. akt II K 323/05 oraz wyroku łącznego wydanego przez Sąd Okręgowy w P. w dniu 20 sierpnia 2008 r., sygn. akt III K 23/08 wynika, iż w sprawie Sądu Rejonowego w P. II K 14/97 zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności nastąpiło dopiero na mocy postanowienia z dnia 7 czerwca 2000 r., zaś w sprawie Sądu Rejonowego w B. II K 687/97 na mocy postanowienia z dnia 29 marca 2001 r. (brak w tych

wyrokach wzmianki o wyroku Sądu Rejonowego w Ł.. z dnia 22 lipca 1998 r., VI K 612/98), co podważa trafność przyjęcia przez Sąd Rejonowy w P. recydywy w sprawie II K (...). sprawie II K (...). Celowe będzie nadmienić, że wszystkie przytoczone uwarunkowania dostrzegł Sąd Okręgowy w P., który chociaż oddalił postanowieniem z dnia 4 marca 2015 r., sygn. akt IV Ko 174/14, wniosek obrońcy skazanego o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej wymienionym na wstępie wyrokiem Sądu Rejonowego w P., to stwierdził, że „rację ma wnioskodawca, że H. P. nie powinien w sprawie II K (...) odpowiadać w warunkach recydywy podstawowej specjalnej”.

Należy zgodzić się z Autorem kasacji, że rażące naruszenie przez sąd orzekający art. 366 k.p.k., prowadzące do rażącego naruszenia art. 64 § 1 k.k. miało istotny wpływ na treść wyroku. W szczególności trafnie wskazał Skarżący, że „przyjęcie działania w warunkach recydywy specjalnej w istotnie odmienny sposób kształtuje sytuację prawną osoby skazanej, począwszy od dyrektyw wymiaru kary, poprzez zasady jej wykonywania, po odmienne regulacje dotyczące możliwości warunkowego zwolnienia”. Taki sam pogląd wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 września 2014 r., sygn. akt V KK 222/14, LEX nr 1504601, nadto wskazując, że bezpodstawne przypisanie sprawcy przestępstwa działania w warunkach art. 64 § 1 k.k. prowadzi również do uznania, że orzeczenie takie cechuje się rażącą niesprawiedliwością w rozumieniu art. 440 k.p.k. W przypadku H. P. nie doprowadziło to do nadzwyczajnego obostrzenia kary, jest jednak prawdopodobne, że skazanie z zastosowaniem art. 64 § 1 k.k., z reguły traktowane jako okoliczność obciążająca, nie pozostało bez wpływu na jej wymiar.

Wobec powyższego, podzielając również wniosek kasacji, Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w P., który należycie rozważy kwestię powrotności skazanego do przestępstwa, zaś w toku procedowania weźmie pod uwagę możliwość postąpienia po myśli art. 442 § 2 k.p.k.

r.g.